

Torzo JV a J pásma městského opevnění v Českém Brodu

Návrh úpravy koruny zdiva zadrnováním

Restaurátorský záměr

Vypracoval:
Zadavatel:

MgA. Martin Kulhánek
Město Český Brod

Červenec 2023

1 Základní údaje o objektu

Lokalizace objektu

1. Kraj:	Středočeský
2. Město/obec:	Český Brod
3. Bližší určení místa:	JV strana města, z ulice Jana Kouly do ulice Šafaříkovy
4. Souřadnice GPS:	50.0733203N, 14.8629522E

Údaje o objektu

1. Sloh /datace:	pozdní gotika/2. pol. 15 století
4. Materiál /technika:	pískovec, křemenný, prachovitý, slídnatý/hrubě tesané kvádry kladené na vápennou maltu
5. Předchozí známé zásahy:	1998 – vyčištění a přezdění koruny zdiva 2014 – 2016 – celková oprava koruny zdiva od bašty JV nároží severním směrem (MgA. Tomáš Tichý, ARCHKASO, spol. s r. o.) Po roce 2016 – dílčí oprava ve svislé části rubu a líce zdiva od koruny dolů (Petr Vitvar) 2022- restaurování koruny zdiva JV bašty a navazující části kurtiny se třemi střílnami (MgA. Martin Kulháněk) 2023 – restaurování koruny zdiva JV kurtiny včetně vstupní branky (probíhá) /SEKORES, s. r. o./ 2023 – vyčištění koruny zdiva J kurtiny /SEKORES, s. r. o./
6. Rejstříkové číslo objektu:	30659/2-714

Údaje o akci:

1. Vlastník:	Město Český Brod
2. Zadavatel:	Město Český Brod

2 Úvod

Tento restaurátorský záměr byl zpracován na základě požadavku vlastníka památky, kterým je Město Český Brod. Obsahem záměru je návrh následné konzervace koruny zdiva městského opevnění, které je součástí památkové rezervace. Zamýšlená úprava je navržena na základě konzultací s dozorujícími orgány státní památkové péče a přizvanými odborníky, které probíhaly průběžně v rámci jednotlivých etap momentálně realizované údržby koruny zdiva.

3 Popis současné situace

Od roku 2022 probíhá údržba koruny zdiva prováděná postupně po jednotlivých úsecích. V roce 2022 bylo realizováno restaurování a konzervace koruny zdiva JV nárožní bašty, kdy bylo provedeno doplnění/náhrada zcela destruované kamenné hmoty koruny zdiva, sanované při posledním zásahu v roce 2014 a kompletní oprava spárování ve svrchní ploše zdiva, částečně i v ploše svislé zhruba do 50 cm od horní hrany torza zdiva. V rámci kontrolních dnů byla opětovně řešena otázka ochrany koruny zdiva po konzervaci z dlouhodobějšího hlediska.

V rámci předchozí sanace daného fragmentu městské fortifikace, prováděné v letech 2014 - 2016 bylo zadrnování koruny zamítnuto dozorujícím orgánem státní památkové péče jako nefunkční a esteticky nevhodné pro použití v intravilánu města. Podkladem tohoto rozhodnutí byla negativní zkušenost z předchozího pokusu o zadrnování. K tomuto zásahu nebyla nalezena žádná dokumentace, pravděpodobně byl proveden v rámci prací realizovaných po roce 1998.¹

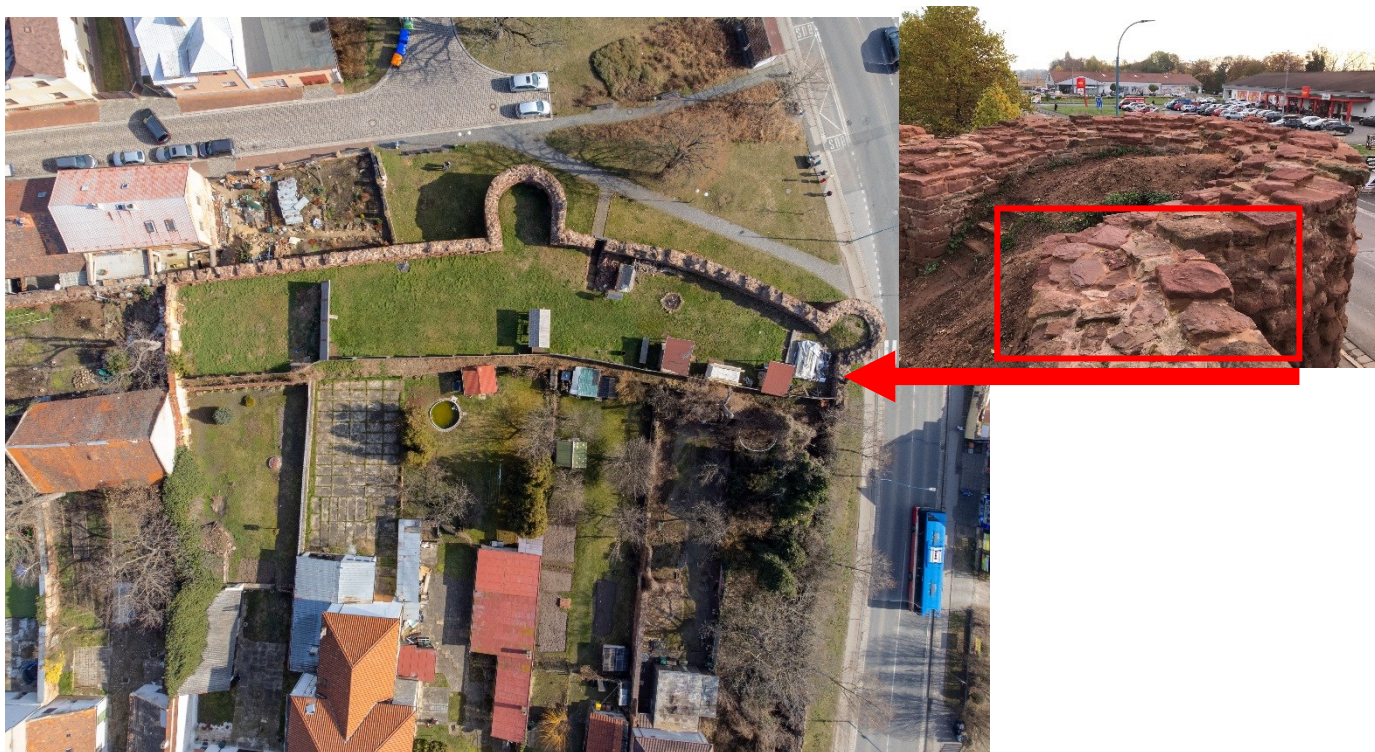
S časovým odstupem se údržba koruny zdiva, která je konzervována ve formě torza/ruiny a je ponechána zcela exponovaná vůči vlivům povětrnosti, jeví jako problematická. Pokud není spárování průběžně opravováno a degradované bloky nahrazovány novým materiálem, dochází poměrně rychle k degradaci hmoty zdiva především ve svrchní ploše koruny zdiva, která je nejvíce zatížena povětrnostními vlivy. Vzniklá hmota rozpadlé malty a kamenů způsobuje zadržování vlhkosti ve zdivu, místy se objevují náletové dřeviny v počáteční fázi růstu, jak o tom svědčil stav především JV nároží a V kurtiny před zahájením opětovné konzervace v roce 2022.

V současné době je postupně prováděna revize stavu koruny zdiva a nutné opravy ve směru od JV nároží k V kurtině.

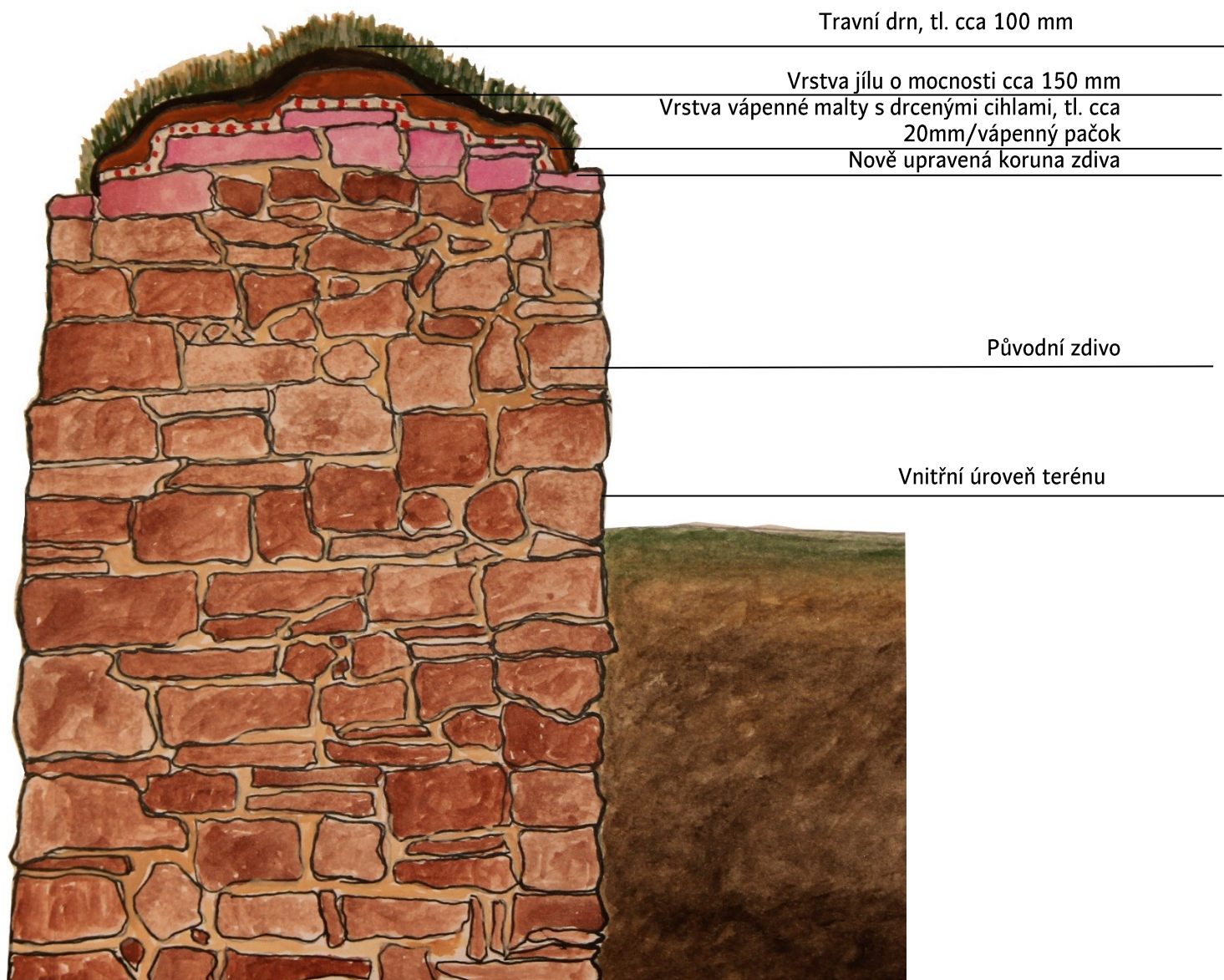
¹ Informace získány od pracovníků NPÚ ÚOP středních Čech a městského úřadu v Českém Brodě, kteří se účastnili kontrolních dnů předchozího zásahu

4 Navržené řešení ochrany koruny zdiva

V dubnu roku 2023 byla provedena prohlídka stavu torza JV a V úseku hradebního a konzultace s Ing. arch Miloslavem Hanzlem, který doporučil zadrnování koruny jako vhodnou formu přirozené ochrany koruny zdiva. Návrh postupu zadrnování, který vypracoval, je přílohou tohoto záměru. V souladu s požadavky dozorujícího orgánu státní památkové péče, je možné provést zkušební pole pro ověření vzhledu a funkčnosti ochranného krytu zdiva. Toto řešení je však možné navrhnout jako vhodné pro celé pásmo fortifikace v dané části města a to včetně nově městem získané J kurtiny. Vzorek bude realizován dle přiloženého návrhu Ing. arch. Hanzla. V případě schválení pak může být ochranný kryt proveden celoplošně a to po dokončení konzervace koruny zdiva celého pásma. Pro ilustraci je přiložen řez skladbou navrženého drnového krytu.

Obr. 1 Vybrané místo pro zhotovení zkušební vzorku zadrnování koruny zdiva na již opětovně restaurované ploše zdiva

Obr. 2. Řez stěnou hradební zdi: Skladba drnového krytu koruny zdiva městského opevnění v Českém Brodě dle přiloženého návrhu

5 Doporučení pro realizaci

Provedení zkušební vzorku zadrnování koruny zdiva doporučuji provést v měsíci září. Skladbu travního drnu volit s ohledem na skladbu vegetace v místě, pokud možno korunu osadit travním drnem z místních zdrojů. Po schválení vzorové plochy je možné bezprostředně (s ohledem na klimatické podmínky) pokračovat v pokrytí dalších částí opevnění, u nichž byla provedena opětovná stabilizace koruny zdiva.

V Kolíně dne 7. 7. 2023

MgA. Martin Kulháněk
sochař a restaurátor

U Borku 652, Kolín 5, 280 02 Kolín

Tel.. 605 261 533

E-mail: martin.kulhanek@centrum.cz

IČO 71409271

.....

